

Струка (назив): Економија, право и трговина		
Занимање(назив): Пословно-правни техничар		
Предмет (назив): ИСТОРИЈА		
Опис (предмета): Општеобразовни		
Модул (наслов): Општа историја и историја српског народа		
Датум:	Шифра:	Редни број:3
Сврха		
<p>- да се ученици упознају са основним токовима опште и националне историје, значајним идејама, процесима, појавама, догађајима и личностима;</p> <p>- да се код ученика развија осјећај родољубља, посебно осјећај љубави према слободарским традицијама српског народа и вриједностима српског културног наслеђа.</p>		
Специјални захтјеви / Предуслови		
<p>Основно знање, вјештине и ставови стечени у претходном образовању.</p> <p>У настави са ученицима оштећеног вида простор уредити на начин да њима буде познат. Уколико долази до измјене простора, ученике обавјестити о томе.</p> <p>Позиција и положај мјеста ученика у учионици потребно је организовати на начин да ученик има могућност да прати наставу, види таблу и чује наставника а све то у зависности од преосталих и функционалне употребе визуелних способности. Пожељно је да позиција мјеста ученика буде у близини табле и катедре наставника. Наставу концептуализовати на начин да буде у што већој мјери заснована на познатом искуству, конкретним примјерима и очигледним наставним средствима. У настави са ученицима оштећеног вида а који при томе могу да прате визуелне садржаје, пожељно је користити аудиовизуелна средства у циљу што бољег приближавања апстрактних појмова. То се односи на употребу дигиталне технологије и садржаја са интернета у којима су на адекватан начин приказани садржаји који се обрађују</p>		
Циљеви		
<ul style="list-style-type: none"> - стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свијести; - разумијевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - развијање индивидуалног и националног идентитета; - стицање и проширивање знања, развијање вјештина и формирање ставова неопходних за разумијевање савременог свијета; - унапријеђивање функционалних вјештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вјештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумијевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); - оспособљавање за дјелотворно коришћење информационо-комуникационих технологија; - развијање свијести о потреби сталног усавршавања и свијести о важности његовања културно-историјске баштине. 		
Теме		

1. Нови вијек (од друге половине XIX вијека до 1918. године)
2. Срби од друге половине XIX вијека до 1918. године
3. Савремено доба (1918–1939)

Теме (предложени наставни садржаји)	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
НОВИ ВИЈЕК (ОД ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ XIX ВИЈЕКА ДО 1918. ГОДИНЕ) - Свијет у другој половини XIX и почетком XX вијека - Друштвено-економске и културне прилике - Међународни односи и стварање војно-политичких савеза - Први свјетски рат (1914–1918): узроци, главни токови и посљедице - Револуције у Русији	- препозна најзначајније државе у свијету крајем XIX и почетком XX вијека; - опише друштвено-економске и културне прилике; - критички процијени борбу жена за своја права крајем XIX и почетком XX вијека; - објасни интересе који су повезивали државе унутар Тројног савеза и Антанте; - наброји политичке кризе које су претходиле Првом свјетском рату; - именује преломне догађаје Првог свјетског рата; - опише свакодневни живот на фронту и у позадини; - објасни и разликује грађанске и	- истражи борбу Кларе Цеткин за права жена; - процијени Балкан као највеће кризно жариште у међународним односима на почетку XX вијека; - разликује повод од узрока Првог свјетског рата; - тумачи улогу САД у рату; - међусобно повезује најважније појаве у друштвима укљученим у рат (несташнице хране и других потреба, замор од рата, штрајкови); - критички процијени резултате Октобарске револуције; - анализира на који начин су Први свјетски рат и Октобарска	- унаприједи знања о прошлости; - развија одговоран однос према културно-историјском наслеђу; - развија способност да на основу различитих историјских извора реконструише и процјењује историјске догађаје по важности и даје свој критички став о тим догађајима; - разумије историјске коријене савремених политичких и друштвених промјена; - развија љубав за национални идентитет повезан са смислом за поштовање различитости; - унапређује позитиван став према промјенама и иновацијама; - изграђује способност реаговања на друштвено неприхватљиво понашање; - његује способност вредновања подвига и личног херојства; - афирмише спремност да превазиђе стереотипе и	Наставницима се препоручује да што више користе историјске изворе и литературу, као и корисне сајтове на интернету. То се односи на све наставне теме и наставне садржаје. Такође, методичко-дидактичке препоруке су да се што мање користи фронтални облик рада, те да се примјењује активно учење, интерактивна настава, рад у групама, као и да се подстиче самосталност рада и креативност ученика. - припремити одговарајуће географске и историјске карте; - припремити и показати фотографије Кларе Цеткин, Розе Луксембург и Симон де Бовоар; - припремити и показати фотографије и ликовне представе Првог свјетског рата, револуција у Русији, цара Николаја Романова и Лењина; - припремити и показати видео записе из Првог свјетског рата; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).

	<p>социјалистичке револуције на примјеру руских револуција 1917. године;</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира чиниоце који су довели до слома Централних сила; - наведе најважније посљедице рата. 	<p>револуција утицали на остваривање права жена.</p>	<p>предрасуде;</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука. 	
<p>СРБИ ОД ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ XIX ВИЈЕКА ДО 1918. ГОДИНЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Устанак Срба у Херцеговини и Босни (1875–1878) - Ослободилачки ратови Србије и Црне Горе (1876–1878) - Србија од 1878. до 1912. - Црна Гора од 1878. до 1912. - Срби у Турском царству. Балкански ратови (1912–1913) - Срби у Хабзбуршкој монархији - Босна и Херцеговина под аустроугарском управом - Почетак Првог свјетског рата и велике српске побједи 1914. 	<ul style="list-style-type: none"> - опише Устанак Срба у Херцеговини и Босни 1875–1878; - покаже на карти подручја у Босни и Херцеговини која су била захваћена устанком 1875–1878; - објасни узроке и посљедице ослободилачких ратова Србије и Црне Горе 1875–1878; - упореди политичке и друштвене прилике у Србији и Црној Гори 1878–1912; - наброји најзначајније владаре српских нововјековних династија; - опише положај Срба у Хрватској, Славонији и Далмацији; 	<ul style="list-style-type: none"> - утврди повезаност одређених историјских догађаја везаних за међународни значај Велике источне кризе; - критички вреднује резултате Берлинског конгреса; - објасни историјске коријене правашке идеологије према српском народу; - даје критички осврт на покушај стварања „босанске нације” и разлоге њеног неуспјеха; - објасни узроке појаве Младе Босне; - анализира ставове представника Младе Босне; - процијени међународни 	<p>предрасуде;</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука. 	<ul style="list-style-type: none"> - припремити географску карту Балканског полуострва, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: <ol style="list-style-type: none"> 1. подручја обухваћена Устанком Срба у Херцеговини и Босни 1875–1878, 2. ширење територије Србије до 1913, 3. ширење територије Црне Горе до 1913, 4. мјеста најзначајнијих битака од 1912. до 1918. 5. правце повлачења српске војске, а затим и ослобођења Србије и јужнословенских области; 6. територију Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1918. - припремити и показати слике, односно фотографије: Петра Поповића Пеције, Богдана Зимоњића, Голуба Бабића, Петра Кочића, краља Александра Обреновића, краља Николе Петровића Његоша, краља Петра I Карађорђевића, Гаврила Принципа, Николе Пашића, војводе Радомира Путника, војводе Степе Степановића, војводе Живојина Мишића, војводе Петра Бојовића, Милунке Савић и мајора Драгутина Гавриловића. - припремити, прочитати и анализирати прогласе устаничких четовођа о уједињењу Босне са Србијом и Херцеговине са Црном Гором; - припремити, прочитати и анализирати запажања

<ul style="list-style-type: none"> - Година страдања и војног слома (1915) - Повлачење, наставак ратовања и коначна побједа (1916-1918) - У окупираној Србији (1915-1918) - Политика терора Аустроугарске против својих поданика Срба - Стварање југословенске краљевине 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни хрватску политику и идеологију према Србима и шта је од ње остало сачувано до данас; - утврди важност циљева аустроугарске политике у Босни и Херцеговини; - процијени узроке отпора Срба аустроугарској политици у Босни и Херцеговини; - опише узроке, главне токове и посљедице Балканских ратова 1912–1913; - повеже главна збивања (битке, дешавања у позадини, односи са савезницима) у рату Србије и Црне Горе против Централних сила 1914–1918; - именује најзначајније српске војсковође и најистакнутије жене од 1912. до 1918; - наброји облике терора аустроугарских власти против својих поданика Срба, нарочито у Босни и 	<ul style="list-style-type: none"> контекст Балканских ратова; - критички анализира Сарајевски атентат; - тумачи мотиве аустроугарске ратне политике према Србији и српском националном покрету; - упореди карактеристичне примјере који осликавају положај становништва у окупираној Србији и Црној Гори; - објасни циљеве политике терора Аустроугарске према својим поданицима Србима, нарочито у Босни и Херцеговини; - објашњава југословенску идеју; - објасни процес стварања југословенске државе у рату; - критички процијени улогу Србије у стварању југословенске државе; - анализира статистичке податке о страдању Србије и Срба у рату у односу на друге државе и 		<ul style="list-style-type: none"> Анте Старчевића о Србима; - припремити текст Првог царског меморандума Срба у Босни и Херцеговини из 1896, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и објаснити паное са родословима српских нововјековних династија: Карађорђевића, Обреновића и Петровић-Његоша; - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Србије и Црне Горе; - припремити текст Аустроугарског ултиматума Србији 23. јула 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст одговора Србије 25. јула 1914. на ултиматум, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа регента Александра 29. јула 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа краља Николе 6. августа 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Нишке декларације 7. децембра 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити наређење мајора Гавриловића о одбрани Београда 1915. и прочитати га; - припремити текст Одлуке Велике народне скупштине Војводине 25. новембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Одлука Велике народне скупштине српског народа у Црној Гори 26. новембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа Народног вијећа из Бањалуке о уједињењу са Србијом 27. новембра 1918, прочитати га и анализирати; - припремити текст о проглашењу Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1. децембра 1918,
---	---	--	--	--

	<p>Херцеговини; - истражи и представи податке о најважнијим догађајима, појавама и личностима завичајне историје Првог свјетског рата.</p>	<p>народе; - покаже на карти земље које су ушле у састав југословенске државе.</p>		<p>прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и показати неке од фотографија из ослободилачких ратова од 1912. до 1918; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).</p>
<p>САВРЕМЕНО ДОБА (1918–1939) - Привредне, друштвене и културне прилике у свијету (1918–1939) - Државе парламентарне демократије - Совјетска Русија - Фашизам и нацизам</p>	<p>- анализира и утврђује узроке и посљедице версајског система међународних односа; - објасни промјене у свакодневном животу узроковане научним, техничким и културним прогресом; - именује државнике свјетског значаја; - наброји агресије Јапана, Италије и Њемачке прије почетка Другог свјетског рата;</p>	<p>- процијени значај улоге и резултата Друштва народа; - уочава сличности и разлике либералне демократије, комунизма, фашизма и нацизма; - објасни узроке и посљедице Велике економске кризе;</p>		<p>- припремити одговарајуће географске и историјске карте; - припремити текст <i>Нирнбершких закона</i> из 1935, прочитати и анализирати њихове дијелове; - припремити видео снимке говора Адолфа Хитлера и Бенита Мусолинија, приказати их и анализирати; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће). –стручне литературе би требало да буду у виду уџбеника или скрипти на Брајевом писму и увећаној црној штампи. - Користити тифлодидактичка средства за рад (Брајева машина, свеске са широким и уским линијама, рељефни цртежи и сл.) - За слабовиде ученике користити цртеже прилагођене њиховој визуелној перцепцији. -користити тифлодидактичка средства за рад (Брајева машина, свеске са широким и уским линијама, рељефни цртежи и сл.) - - За слабовиде ученике користити цртеже прилагођене њиховој визуелној перцепцији</p>
<p>Интеграција</p>				

- Српски језик
- Географија
- Православна вјеронаука
- Култура религија
- Информатика

Извори и литература

- Добрила Ђукановић, Милија Марјановић, *Историја за 2. разред средњих стручних школа за занимање пословно-правни техничар, туристички техничар и угоститељско-кулинарски техничар*, ЗУНС, Источно Сарајево
- Гелер Михаел и Некрич Александар, *Утопија на власти. Историја Совјетског савеза*, Подгорица 2002.
- Екмечић Милорад, *Дуго кретање између клања и орања: историја Срба у новом веку 1492–1992*, Београд 2007.
- Екмечић Милорад, *Срби на историјском раскришћу*, Београд 1999.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 1, Бања Лука 2017.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 2, Бања Лука 2018.
- *Историја Русије* (приредили Дмитриј Оболенски и Роберт Оти), Београд 2003.
- *Историја српског народа* (група аутора), I–VI, Београд 1994.
- *Историјски атлас* (главни редактор Милош Благојевић), Београд 2011.
- *Косово и Метохија у великоалбанским плановима 1878–2000*. (група аутора), Београд 2001.
- Краљачић Томислав, *Калајев режим у Босни и Херцеговини 1882–1903*, Сарајево 1987.
- Крестић Василије, *Геноцидом до велике Хрватске*, Београд 2015.
- Крестић Василије, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848–1914*, Београд 1995.
- Љушић Радош, *Историја српске државности, II, Србија и Црна Гора нововековне српске државе*, Нови Сад 2001.
- Микавица Дејан, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Историја Срба у Црној Гори 1496–1918*, Нови Сад 2013.
- Микавица Дејан, Лемајић Ненад, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Срби у Хабзбуршкој монархији од 1526. до 1918*, I–II, Нови Сад 2016.
- Mikić Đorđe, *Austrougarska ratna politika u Bosni i Hercegovini 1914–1918*, Banja Luka 2011.
- Митровић Андреј, *Време нетрпељивих. Политичка историја великих држава Европе 1919–1939*, Београд 1974.
- Mitrović Andrej, *Fašizam i nacizam*, Beograd 1979.
- *Нова историја српског народа* (приредио Душан Т. Батаковић), Београд 2000.
- Попов Ћedomir, *Građanska Evrope 1770–1871*, I–II, Novi Sad 1989.
- Попов Ћedomir, *Od Versaja do Danciga*, Beograd 1975.
- Робертс Џон, *Европа 1880–1945*, Београд 2002.
- Слијепчевић Ђоко, *Историја Српске православне цркве*, I–III, Београд 2002.
- Ћоровић Владимир, *Црна књига: патње Срба Босне и Херцеговине за време Светског рата 1914–1918*, Бања Лука 2014.
- Hobsbaum Erik, *Doba ekstrema. Istorija kratkog dvadesetog veka 1914–1991*, Beograd 2002.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

Струка (назив): Економија, право и трговина		
Занимање (назив): Пословно-правни техничар		
Предмет (назив): ИСТОРИЈА		
Опис (предмета): Општеобразовни		
Модул (наслов): Општа историја и историја српског народа		
Датум:	Шифра:	Редни број:4
Сврха		
<p>- да се ученици упознају са основним токовима опште и националне историје, значајним идејама, процесима, појавама, догађајима и личностима;</p> <p>- да се код ученика развија осјећај родољубља, посебно осјећај љубави према слободарским традицијама српског народа и вриједностима српског културног наслеђа.</p>		
Специјални захтјеви / Предуслови		
<p>Основно знање, вјештине и ставови стечени у претходном образовању.</p> <p>У настави са ученицима оштећеног вида простор уредити на начин да њима буде познат. Уколико долази до измјене простора, ученике обавјестити о томе. Позиција и положај мјеста ученика у учионици потребно је организовати на начин да ученик има могућност да прати наставу, види таблу и чује наставника а све то у зависности од преосталих и функционалне употребе визуелних способности. Пожељно је да позиција мјеста ученика буде у близини табле и катедре наставника. Наставу концептуализовати на начин да буде у што већој мјери заснована на познатом искуству, конкретним примјерима и очигледним наставним средствима. У настави са ученицима оштећеног вида а који при томе могу да прате визуелне садржаје, пожељно је користити аудиовизуелна средства у циљу што бољег приближавања апстрактних појмова. То се односи на употребу дигиталне технологије и садржаја са интернета у којима су на адекватан начин приказани садржаји који се обрађују</p>		
Циљеви		
<ul style="list-style-type: none"> - стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свијести; - разумијевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - развијање индивидуалног и националног идентитета; - стицање и проширивање знања, развијање вјештина и формирање ставова неопходних за разумијевање савременог свијета; - унапријеђивање функционалних вјештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вјештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумијевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); - оспособљавање за дјелотворно коришћење информационо-комуникационих технологија; - развијање свијести о потреби сталног усавршавања и свијести о важности његовања културно-историјске баштине. 		
Теме		

1. Савремено доба (од почетка Другог свјетског рата до краја Хладног рата)
2. Српски народ у југословенској држави (1918–1991)
3. Република Српска, Босна и Херцеговина и простор бивше Југославије на крају XX и почетку XXI вијека

Теме (предложени наставни садржаји)	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
<p>САВРЕМЕНО ДОБА (од почетка Другог свјетског рата до краја Хладног рата)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Други свјетски рат (1939–1945): узроци, главни токови и посљедице - Хладни рат - Слом социјализма у Европи - Свијет на крају XX и почетку XXI вијека - Привредни, друштвени, научни, технолошки и културни развој. 	<ul style="list-style-type: none"> - наведе зараћене стране (савезе) и најважније државе тих страна; - тумачи кључне појмове (геноцид, холокауст, тотални рат, муњевити рат, квислинг и фолксдојчер); - препозна карактеристике свакодневног живота у окупираној Европи; - опише главне фазе рата и најважније битке; - покаже на карти најважнија ратишта, ратне операције и логоре смрти; - именује најважније државнике и војсковође; - наброји најзначајније логоре у Европи; - тумачи кључне 	<ul style="list-style-type: none"> - поткријепи аргументима тезу о одговорности Њемачке за рат; - упореди величину ратног напора (број и ударну моћ војске, број жртава и процјену ратне штете) СССР-а са ратним напором других савезничких сила; - просуђују карактер и посљедице рата; - објасни узроке и посљедице холокауста; - упореди по сличностима и разликама два свјетска рата; - наведе и објасни најважније одлуке савезничких конференција (Москва, Техеран, Јалта, Потсдам); - покаже на карти 	<ul style="list-style-type: none"> - унаприједи знања о прошлости; - развија одговоран однос према културно-историјском наслеђу; - развија способност да на основу различитих историјских извора реконструише и процјењује историјске догађаје по важности и даје свој критички став о тим догађајима; - разумије историјске коријене савремених политичких и друштвених промјена; - развија љубав за национални идентитет повезан са смислом за поштовање различитости; - унапређује позитиван став према промјенама и иновацијама; - изграђује способност реаговања на друштвено неприхватљиво понашање; - његује способност вредновања подвига и личног херојства; - афирмише спремност да превазиђе стереотипе и 	<p>Наставницима се препоручује да што више користе историјске изворе и литературу, као и корисне сајтове на интернету. То се односи на све наставне теме и наставне садржаје. Такође, методичко-дидактичке препоруке су да се што мање користи фронтални облик рада, те да се примјењује активно учење, интерактивна настава, рад у групама, као и да се подстиче самосталност рада и креативност ученика.</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити одговарајуће географске и историјске карте; - припремити и показати фотографије Другог свјетског рата, Хитлера, Мусолинија, Стаљина, Черчила, Рузвелта, Жукова, Ајзенхауера; - припремити и показати видео записе из Другог свјетског рата (посебно кадрове опустошених градова Хирошима и Нагасакија након атомског разарања 1945); - припремити текст <i>Атлантске повеље</i> из 1941, прочитати и анализирати њене дијелове; - припремити текст <i>Повеље Уједињених нација</i> из 1945, прочитати и анализирати њене дијелове; - припремити и показати видео записе из Хладног рата; - припремити текст говора Мартина Лутера Кинга <i>Ја имам сан</i> из 1963, прочитати (или пустити видео запис са преводом) и анализирати његове

	<p>појмове (Запад, Исток, суперсиле; Хладни рат, деколонизација, неоколонијализам, потрошачко друштво, апартејд, глобализација);</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише промјене у свакодневном животу; - објасни пораст животног стандарда са промјенама у свакодневном животу; - даје критички став о свакодневном животу на Западу, Истоку и Трећем свијету у вријеме Хладног рата. 	<p>најважније фронтове, ратне операције и логоре смрти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - покаже на карти просторе регионалних ратова и криза; - објасни узроке и последице слома социјализма у Европи; - анализира улогу и значај Европске уније; - поткријепи аргументима основна обиљежја свијета у последњој деценији XX и првој деценији XXI вијека; - процијени значај великих достигнућа у областима науке и технике. 	<p>предрасуде;</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука. 	<p>дијелове;</p> <ul style="list-style-type: none"> - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
<p>СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ (1918–1991)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929) - Краљевина Југославија (1929–1941) - Друштво, привреда и култура југословенске краљевине - Слом Југославије у 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни политичке прилике у којима је донесен Видовдански устав; - опише одлике централистичке и федералистичке концепције уређења државе; - наведе узроке и последице личног режима краља Александра I Карађорђевића; 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира социјалну, вјерску и националну структуру становништва југословенске државе на основу резултата пописа становништва 1921. и 1931. године; - упореди по сличностима и разликама најважније политичке странке у Краљевини СХС; 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географску карту Југославије, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: <ol style="list-style-type: none"> 1. административно-територијалну подјелу Краљевине Југославије из 1929, 2. окупаторску подјелу Југославије 1941, 3. мапу геноцида над Србима у НДХ, са најзначајнијим стратиштима и логорима, 4. мјеста највећих битака, 5. административно-територијалну подјелу социјалистичке Југославије. - припремити и показати фотографије: краља Александра I Карађорђевића, кнеза Павла Карађорђевића, Милана Стојадиновића, Стјепана

<p>Априлском рату 1941. и његове посљедице</p> <ul style="list-style-type: none"> - Независна Држава Хрватска и њена политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима (1941-1945) - Антифашистички покрети отпора у Југославији (1941–1945) - Карактер и посљедице рата у Југославији - Југославија последице Другог свјетског рата: учвршћивање комунистичке власти по совјетском моделу (1945-1948) - Вријеме преображаја (1948-1974) - Вријеме кризе (1974-1991) - Привредни, друштвени и културни развој социјалистичке Југославије 	<ul style="list-style-type: none"> - наброји унутрашње непријатеље Краљевине Југославије који су радили на њеном рушењу; - објасни међународни положај југословенске државе; - именује најважније личности политичког, културног, научног и вјерског живота; - прикупи и представи податке о наслеђу југословенске краљевине у свом завичају; - објасни узроке и посљедице слома Југославије у Априлском рату; - анализира и утврђује узроке формирања НДХ; - објасни и поткрепљује аргументима узроке и посљедице геноцида над Србима у НДХ (1941-1945); - опише холокауст (геноцид над Јеврејима) и геноцид над Ромима у НДХ; - наброји најзначајније логоре и стратишта у НДХ; 	<ul style="list-style-type: none"> - критички процијени историјску улогу краља Александра I Карађорђевића; - анализира, на основу извора, најважније одредбе Споразума Цветковић–Мачек; - упореди по сличностима и разликама аграрно (традиционално) и индустријско (модерно) друштво; - поткрепљује аргументима тезе за и против војног пуча од 27. марта 1941; - анализира допринос српског народа и Југославије побједи Антифашистичке коалиције; - критички процјењује политике великих сила према Југославији; - истражи акцију Диане Будисављевић и њен значај; - опише завршне борбе за ослобођење Југославије; - изабере примјере окупаторског и квислиншког терора у Југославији; 		<p>Радића, Владка Мачека, Анте Павелића, Драгољуба Михаиловића, Милана Недића, Јосипа Броза Тита и Николаја Велимировића.</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити текст Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 28. јуна 1921. (Видовдански устав), прочитати и анализирати чланове: 1, 3, 5 и 15. - припремити текст Прокламације краља Александра 6. јануара 1929, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Закона о називу и подјели Краљевине на управна подручја 3. октобра 1929, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Октроисаног устава 3. септембра 1931, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 29 и 116; - припремити текст Споразума Цветковић – Мачек 23. августа 1939, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст запажања британског премијера Винстона Черчила о 27. марту 1941. у Југославији, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Хитлерове одлуке о уништењу Југославије као државе 27. марта 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа о успостављању НДХ 10. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе за обрану народа и државе 17. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе о забрани ћирилице 25. априла 1941, прочитати је и анализирати; - припремити текст Министарске наредбе о називу „грчко-источне вјере” 18. јула 1941, прочитати га и анализирати;
--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - упореди по сличностима и разликама циљеве и стратегије борбе партизанског и четничког покрета; - наведе најзначајније ратне операције на југословенском ратишту; - покаже на карти мјеста и просторе најважнијих ратних збивања; - именује најистакнутије личности, мушкарце и жене, у рату на простору окупиране Југославије; - наведе најистакнутије ставараоце на пољу умјетности; - истражи и представи податке о ратним збивањима и свакодневном животу у свом завичају током рата; - наведе главне друштвене, политичке, економске и културне одлике периода 1945-1948. у Југославији; - опише узроке и посљедице сукоба 	<ul style="list-style-type: none"> - критички анализира фотографије из Другог свјетског рата; - указује на политику обрачуна комунистичке власти са идеолошким неистомишљеницима; - анализира југословенску политику несврстаности у контексту међународних односа у Европи и свијету; - повеже кризе социјалистичке Југославије са процесом њене децентрализације и дезинтеграције; - анализира историјску улогу Јосипа Броза Тита; - упореди различите аспекте друштва и издвоји примјере који репрезентују друштвену, привредну и политичку кризу у осамдесетим годинама XX вијека; - објасни посљедице индустријализације Југославије; - опише промјене у положају жена у 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити текстове говора које су одржали Миле Будак и Виктор Гутић, у којима позивају на уништење Срба, прочитати их и анализирати; - припремити текст одлука Другог засједања АВНОЈ-а 29. и 30. новембра 1943, прочитати и анализирати њихове дијелове; - припремити текст писма Јосипа Броза Тита упућеног Стаљину 5. јула 1944, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава ФНРЈ из 1946, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 6 и 9. - припремити текст Слободана Јовановића о Јосипу Брозу Титу из 1954, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава СФРЈ из 1974, прочитати и анализирати чланове: 1, 2 и 3. - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Краљевине СХС/Југославије, социјалистичке Југославије и њених република, као и текст државних химни; - припремити и показати неке од фотографија из југословенске државе од 1918. до 1991, а посебно из периода од 1941. до 1945; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
--	---	---	--	--

	<p>Југославије са СССР-ом 1948. године;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наброји правце масовних миграција становништва; - објасни положај вјерских заједница; - наведе најважнија достигнућа у областима привреде, школства, здравства, науке, културе и спорта; - препозна примјере наслеђа социјалистичког периода у свом завичају. 	<p>друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна промјене у свакодневном животу становника градова и села. 		
<p>РЕПУБЛИКА СРПСКА, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА И ПРОСТОР БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НА КРАЈУ XX И ПОЧЕТКУ XXI ВИЈЕКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пропаст Југославије. Ратови за југословенско наслеђе - Србија и Црна Гора на крају XX и почетку XXI вијека - Грађански рат у Босни и Херцеговини (1992–1995). Стварање Републике 	<ul style="list-style-type: none"> - опише унутрашње и спољне узроке пропасти Југославије; - процијени основне чињенице о пропасти Југославије; - наведе узроке, главне токове и последице грађанског рата у БиХ; - наброји најважније датуме и догађаје у стварању Републике Српске; - наведе најзначајније личности у стварању Републике Српске; - објасни улогу Војске Републике Српске у 	<ul style="list-style-type: none"> - критички процијени представе о Србима у иностраном јавном мњењу у вријеме ратова за југословенско наслеђе; - издвоји главне фазе у развоју Србије и Црне Горе на крају XX и почетку XXI вијека; - анализира промјене броја и положаја Срба изван Србије и Републике Српске после 1991. године; - критички анализира улогу Хашког 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географске карте Југославије и Босне и Херцеговине; - припремити и показати карту Републике Српске Крајине; - припремити и показати карту Републике Српске уочи 1995; - припремити и показати карту Босне и Херцеговине по Дејтонском споразуму 1995; - припремити и показати фотографије: Слободана Милошевића, Фрање Туђмана, Алије Изетбеговића, Радована Караџића и Ратка Младића. - припремити текст <i>Исламске декларације</i> Алије Изетбеговића, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Одлуке о оснивању Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини 24. октобра 1991, прочитати и анализирати његове дијелове;

<p>Српске - Република Српска у дејтонској Босни и Херцеговини</p>	<p>стварању Републике Српске; - наброји корпусе Војске Републике Српске; - издвоји главне фазе у развоју Републике Српске и дејтонске Босне и Херцеговине послје 1995; - препозна и дефинише циљеве три националне политике у БиХ; - истражи и представи податке о најважнијим збивањима завичајне историје у вријеме Републике Српске.</p>	<p>трибунала; - упореди по сличностима и разликама свакодневни живот почетком XXI вијека са свакодневним животом у доба социјализма; - истражи положај жена у Републици Српској.</p>		<p>- припремити текст Декларације о проглашењу Републике српског народа Босне и Херцеговине 9. јануара 1992, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава Српске Републике Босне и Херцеговине 28. фебруара 1992, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 9; - припремити текст Одлуке о формирању Војске Републике Српске 12. маја 1992, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Анекса IV Дејтонског споразума – Устава Босне и Херцеговине 21. новембра 1995, прочитати и анализирати чланове: 3, 4, 5 и 6. - припремити текст Милорада Екмечића о Републици Српској, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и показати знамења (заставе и грбове) СР Југославије, Србије, Црне Горе, Хрватске, Републике Српске Крајине, Босне и Херцеговине и Републике Српске, као и текстове химни Србије и Републике Српске; - припремити и показати неке од фотографија из Одбрамбено-отаџбинског рата 1992–1995. и НАТО агресије на СР Југославију 1999; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).</p> <p>-стручне литературе би требало да буду у виду уџбеника или скрипти на Брајевом писму и увећаној црној штампи. - Користити тифлодидактичка средства за рад (Брајева машина, свеске са широким и уским линијама, рељефни цртежи и сл.) - За слабовиде ученике користити цртеже прилагођене њиховој визуелној перцепцији. -користити тифлодидактичка средства за рад</p>
---	---	--	--	--

				(Брајева машина, свеске са широким и уским линијама, рељефни цртежи и сл.) - За слабовиде ученике користити цртеже прилагођене њиховој визуелној перцепцији
--	--	--	--	--

Интеграција

- Српски језик
- Географија
- Православна вјеронаука
- Култура религија
- Информатика

Извори и литература

- Добрила Ђукановић, Милија Марјановић, *Историја за 2. разред средњих стручних школа за занимање пословно-правни техничар, туристички техничар и угоститељско-кулинарски техничар*, ЗУНС, Источно Сарајево
- Гедис Џон Луис, *Хладни рат. Ми данас знамо*, Београд 2003.
- Гелер Михаел и Некрич Александар, *Утопија на власти. Историја Совјетског савеза*, Подгорица 2002.
- Guskova Jelena, *Istorija jugoslovenske krize 1990–2000*, I–II, Beograd 2003.
- Димић Љубодраг, *Историја српске државности*, III, Србија у Југославији, Нови Сад 2001.
- Димић Љубодраг, *Културна политика Краљевине Југославије 1918–1941*, I–III, Београд 1997.
- *Документа о геноциду над Србима у Босни и Херцеговини од априла до августа 1941.* (приредио Здравко Антонић), Бања Лука – Српско Сарајево 2001.
- Ђурић Мишина Вељко, *Голгота Српске православне цркве 1941–1945*, Београд 1997.
- Екмечић Милорад, *Историјске и стратешке основе Републике Српске*, Република Српска – петнаест година постојања и развоја, Бања Лука 2007, 37–61.
- Екмечић Милорад, *Дуго кретање између клања и орања: историја Срба у новом веку 1492–1992*, Београд 2007.
- Екмечић Милорад, *Срби на историјском раскршћу*, Београд 1999.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 1, Бања Лука 2017.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 2, Бања Лука 2018.
- *Историја Русије* (приредили Дмитриј Оболенски и Роберт Оти), Београд 2003.
- *Историјски атлас* (главни редактор Милош Благојевић), Београд 2011.
- *Jugoslavija 1918–1988: tematska zbirka dokumenata* (priredili Branko Petranović i Momčilo Zečević), Beograd 1988.
- Kalvokorezi Piter i Vint Gaj, *Totalni rat*, Beograd 1987.
- *Косово и Метохија у великоалбанским плановима 1878–2000.* (група аутора), Београд 2001.
- Мирковић Јован, *Злочини над Србима у Независној Држави Хрватској: фотомонографија*, Београд 2014.
- Николић Коста, *Историја Равногорског покрета 1941–1945*, I–III, Београд 1999.
- *Нова историја српског народа* (приредио Душан Т. Батаковић), Београд 2000.
- Petranović Branko, *Istorija Jugoslavije 1918–1988*, I–III, Beograd 1988.
- Petranović Branko, *Srbija u Drugom svetskom ratu 1939–1945*, Beograd 1992.
- *Република Српска у Одбрамбено-отаџбинском рату* (група аутора), Бања Лука 2018.
- Робертс Џон, *Европа 1880–1945*, Београд 2002.
- Слијепчевић Ђоко, *Историја Српске православне цркве*, I–III, Београд 2002.
- *Srbi u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj: izabrana dokumenta* (priredili Nikola Živković i Petar Kačavenda), Beograd 1998.
- Hobsbaum Erik, *Doba ekstrema. Istorija kratkog dvadesetog veka 1914–1991*, Beograd 2002.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.